

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, д-р. політ.
наук Андрій ГОЛЬЦОВ

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Конфліктологія та теорія переговорів

Навчальна дисципліна «Конфліктологія та теорія переговорів» належить до вибіркових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня. Для забезпечення потреб України у співпраці з іншими державами, її повноцінної участі в міжнародних організаціях потрібні кваліфіковані фахівці в галузі міжнародних відносин. Сучасний світ залишається сповненим численними соціальними конфліктами на різних ієрархічних рівнях геопросторової організації суспільства. Тому бакалаврам міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій для їхньої фахової діяльності вельми корисні теоретичні знання й практичні вміння та навички з конфліктології та теорії переговорів. Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів: «Теоретичні основи конфліктології» та «Основи теорії переговорів».

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	75 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо теоретичних засад конфліктології, вивчення конфліктів як суспільних явищ, основних засад теорії переговорів; формуванні вмінь та навичок студентів аналізувати конфлікти, виявляти ефективні засоби їх врегулювання, визначати конструктивні стратегії й тактики проведення переговорів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя;

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи конфліктології													
Тема 1. Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	1-2	15	2	4			9						
Тема 2. Становлення та розвиток конфліктології	3-4	15	2	4			9						
Тема 3. Конфлікт як суспільне явище	5-6	15	2	4			9						
Тема 4. Управління конфліктами	7-8	15	2	4			9						
Тема 5. Міжнародна конфліктологія	9	12	1	2			9						
Разом за змістовим модулем 1		72	9	18			45						
Тема 6. Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	10-11	16	2	4			10						
Тема 7. Переговорний процес: стратегія й тактика	12-13	16	2	4			10						
Тема 8. Посередництво в переговорах. Медіація	14-15	16	2	4			10						
Разом за змістовим модулем 2		48	6	12			30						
Усього годин		120	15	30			75						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	2
2	Становлення та розвиток конфліктології	2
3	Конфлікт як суспільне явище	2
4	Управління конфліктами	2
5	Міжнародна конфліктологія	1
6	Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	2
7	Переговорний процес: стратегія й тактика	2
8	Посередництво в переговорах. Медіація	2
	Разом	15

4. Теми семінарськихзанять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Конфліктологія в системі наук	2
2	Структура, методологія та функції конфліктології	2
3	Становлення та розвиток конфліктології	2
4	Новітні напрями досліджень у конфліктології	2
5	Конфлікти в суспільстві	2
6	Стратегії й тактики сторін у конфліктах	2
7	Управління конфліктами	2
8	Урегулювання конфліктів	2
9	Міжнародна конфліктологія	2
10	Теорія переговорів. Сутність та функції переговорів	2
11	Структура переговорів, їх види	2
12	Стратегії ведення переговорів	2
13	Тактики ведення переговорів	2
14	Посередництво в переговорах	2
15	Медіація, її техніки	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Конфліктологія як наука та навчальна дисципліна	9
2	Становлення та розвиток конфліктології	9
3	Конфлікт як суспільне явище	9
4	Управління конфліктами	9
5	Міжнародна конфліктологія	9
6	Переговори як спосіб розв'язання конфліктів	10
7	Переговорний процес: стратегія й тактика	10
8	Посередництво в переговорах. Медіація	10
	Разом	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист рефератів;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;

- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, написання реферату).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи конфліктології		
Семінарське заняття 1. Конфліктологія в системі наук	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки,	10
Семінарське заняття 2. Структура, методологія та функції конфліктології	розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	10
Семінарське заняття 3. Становлення та розвиток конфліктології	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	10
Семінарське заняття 4. Новітні напрями досліджень у конфліктології	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	10
Семінарське заняття 5. Конфлікти в суспільстві		10
Семінарське заняття 6. Стратегії й тактики сторін у конфліктах		10
Семінарське заняття 7. Управління конфліктами		10
Семінарське заняття 8. Урегулювання конфліктів		10
Семінарське заняття 9. Міжнародна конфліктологія		10
Модульний контрольний тест		10
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Основи теорії переговорів		
Семінарське заняття 10. Теорія переговорів. Сутність та функції переговорів	Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.	10
Семінарське заняття 11. Структура переговорів, їх види	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із	10
Завдання для самостійної роботи 6		3
Семінарське заняття 12. Стратегії ведення переговорів		10
Семінарське заняття 13. Тактики ведення переговорів		10
Завдання для самостійної роботи 7.		3
Семінарське заняття 14. Посередництво в переговорах		10
Семінарське заняття 15. Медіація, її		10

техніки	використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	
Завдання для самостійної роботи 8.		4
Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедалайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема, не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3087>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. Конфліктологія : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2021. 203 с.
 2. Бернадський Б. В. Міжнародні конфлікти : курс лекцій. Київ : ВД «Персонал», 2021. 366 с.
 3. Ващенко І. В., Кляп М. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Знання, 2022. 407 с.
 4. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія : підручник. Львів : ЛДУВС, 2022. 563 с.
 5. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. Управління конфліктами: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Львів : НУ «Львівська політехніка». 2021. 192 с.
 6. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. Київ : Либідь, 2022. 352 с.
 7. Коваленко Д. В. Конфліктологія: навч. посіб. Харків : Точка, 2023. 221 с.
 8. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Харків : Право, 2021. 127 с.
 9. Конфліктологія : навч. посіб. / Г. В. Гребеньков, І. І. Ковальова, Ю. М. Красноносів та ін. ; за ред Г. В. Гребенькова. Львів : Магнолія, 2022. 229 с.
 10. Конфліктологія : навч. посіб. / П. С. Прибутько, Р. В. Михайленко, Л. М. Дубчак та ін. К. : КНТ, 2021. 136 с.
 11. Конфліктологія та медіація: навч. посіб. / уклад. В. І. Докаш. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2023. 247 с.
 12. Кутуєв П. В. Конфліктологія: соціологічна перспектива : навч. посіб. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 162 с.
 13. Леко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці : Книги-XXI, 2021. 464 с.
 14. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2022. 200 с.
 15. Миронова О. М. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2021. 167 с.
 16. Ситник Г. П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій. К: ТОВ «САК Лтд.», 2023. 92 с.
 17. Тихомирова Є. Б., Постоловський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. Рівне: Університетська книга, 2023. 240 с.
 18. Фішер Р. Юрі У., Петтон Б. Шлях до «ТАК». Як вести переговори, не здаючи позицій : пер. з англ. Київ : Основи, 2022. 220 с.
 19. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів : навч. посіб. Київ : Кондор, 2022. 192 с.
 20. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.
- Допоміжні
21. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права. Харків : Право, 2021. 220 с.

- 22.Брич В. Я., Корман М. М. Психологія управління : навч. посіб. Київ : Кондор-Видавництво, 2022. 384 с.
- 23.Ващенко І. В. Загальна конфліктологія : навч. посіб. 3-ге вид. Харків : Оригінал, 2021. 384 с.
- 24.Власова О. І., Никоненко Ю. В. Соціальна конфліктологія організацій та управління : підручник. Київ : ЦУЛ, 2021. 398 с.
- 25.Герасіна Л. М., М. І. Панов Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз. Харків : Право, 2022. 112 с.
- 26.Гірник А.М. Основи конфліктології. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2023. 222 с.
- 27.Долинська Л. В., Заяц А. П. Психологія конфлікту. Київ : Каравела, 2022. 304 с.
- 28.Кавиліна Г. К. Конфліктологія: навчальний посіб. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 153 с.
- 29.Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Харків : Промінь, 2022. 560 с.
- 30.Конфліктологія : підручник / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. Харків : Право, 2021. 256 с.
- 31.Конфліктологія : словник / за заг. ред. О. Г. Колба, А. І. Буймістера. Київ ; Переяслав-Хмельницький : Вид-во «К.С.В.», 2021. 592 с.
- 32.Мальцева О. В. Правове регулювання соціальних конфліктів : навч. посіб. Маріуполь : ПДТУ, 2021. 160 с.
- 33.Пуригіна О. Г. Міжнародні економічні конфлікти : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2023. 280 с.
- 34.Титаренко Л. М., Завальнюк В. В. Конфліктологія. Профілактика конфліктів в організаціях : навч. посіб. Одеса : Юридична література, 2022. 293 с.
- 35.Штифурак В. Є. Психологія управління та конфліктологія : навч. посіб. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2021. 252 с.
- 36.Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології : навч. посіб. Чернівці : Рута, 2022. 72 с.
- 37.Onditi F. Conflictology : Systems, Institutions, and Mechanisms in Africa. Lanham: Lexington Books, Rowman & Littlefield, 2023. 496 p.
- 38.Handbook of Conflict Analysis and Resolution/ D. Sandole, S. Byrne, J. Senehi, D. Pruitt (eds.). New York; London : Routledge, 2021. 576 p.
- 39.The Handbook of Conflict Resolution : Theory and Practice. New York : John Wiley & Sons Inc., 2022. 1264 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). URL : <http://icps.com.ua/>
3. Brookings Institution. URL : <https://www.brookings.edu/>

4. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL :<https://carnegieendowment.org/>
5. Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL :<https://www.chathamhouse.org/>
6. European Union (EU). URL : https://europa.eu/european-union/index_en
7. Institute for the Study of War (ISW). URL :<https://www.understandingwar.org/>
8. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL : <https://www.nato.int/>
9. RAND («Research and Development») Corporation. URL :<https://www.rand.org/>
10. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL :<https://www.sipri.org/>
11. The Center for Strategic and International Studies (CSIS). URL :<https://www.csis.org/>